

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 30/21

Luxemburg, 2 maart 2021

Arrest in zaak C-425/19 P

Commissie/Italië, Fondo interbancario di tutela dei depositi, Banca d'Italia en Banca Popolare di Bari SCpA

Het Hof wijst de hogere voorziening af die de Commissie heeft ingesteld tegen het arrest van het Gerecht betreffende maatregelen die een Italiaans bankenconsortium heeft genomen ter ondersteuning van een van zijn leden

Het Gerecht heeft terecht geoordeeld dat deze maatregelen geen staatssteun vormen omdat zij niet aan de Italiaanse staat kunnen worden toegerekend

In 2013 heeft de Italiaanse bank Banca Popolare di Bari SCpA (hierna: „BPB”) belangstelling getoond om in te schrijven op een kapitaalverhoging van Banca Tercas (hierna: „Tercas”), een andere Italiaanse bank die openstaat voor privékapitaal en die onder buitengewoon bewind was geplaatst nadat de Banca d'Italia, de Italiaanse banktoezichthouder, onregelmatigheden had vastgesteld.

De BPB gaf echter aan alleen belangstelling te hebben indien **het vermogenstekort van Tercas volledig zou worden gedekt door het Fondo interbancario di Tutela dei Depositi (FITD)**. Het FITD is een op onderlinge bijstand gebaseerd **privaatrechtelijk bankenconsortium** dat verplicht is om in het kader van de wettelijke depositogarantie in te grijpen in geval van gedwongen administratieve liquidatie van een van zijn leden. Daarnaast beschikt het FITD over de mogelijkheid om preventief in te grijpen ter ondersteuning van een lid dat onder buitengewoon bewind is geplaatst. Een dergelijke mogelijkheid vereist evenwel dat er perspectief op herstel is en dat dit een minder zware last met zich meebrengt dan die welke zou voortvloeien uit de interventie van het FITD in geval van gedwongen administratieve liquidatie van dat lid.

Na zich ervan te hebben vergewist dat een preventieve interventie ten bate van Tercas economisch voordeliger was dan terugbetaling aan de deposanten van die bank in geval van gedwongen administratieve liquidatie, **heeft het FITD in 2014 besloten om Tercas' negatieve eigen vermogen te dekken en haar bepaalde garanties te verstrekken. Deze maatregelen werden goedgekeurd door de Banca d'Italia.**

Bij besluit van 23 december 2015¹ **heeft de Commissie vastgesteld dat deze interventie van het FITD ten bate van Tercas onrechtmatige staatssteun** van Italië ten gunste van Tercas vormde, en terugvordering ervan gelast.

Italië, de BPB en het FITD, ondersteund door de Banca d'Italia, hebben tegen dit besluit beroepen tot nietigverklaring ingesteld. **Bij arrest van 19 maart 2019² heeft het Gerecht deze beroepen toegewezen en het besluit van de Commissie nietig verklaard** op grond van de overweging dat niet was voldaan aan de voorwaarden om de interventie van het FITD aan te merken als staatssteun, aangezien die interventie niet kon worden toegerekend aan de Italiaanse staat en niet was bekostigd met staatsmiddelen³.

1 Besluit (EU) 2016/1208 van de Commissie van 23 december 2015 betreffende steunmaatregel SA.39451 (2015/C) (ex 2015/NN) door Italië ten uitvoer gelegd ten gunste van Banca Tercas (PB 2016, L 203, blz. 1).

2 Arrest van 19 maart 2019, Italië/Commissie, [T-98/16](#), [T-196/16](#) en [T-198/16](#); zie ook [PC nr. 34/19](#).

3 Om als „staatssteun” in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU te worden aangemerkt, moet een maatregel voldoen aan vier voorwaarden, namelijk dat de maatregel een maatregel van de staat is of met staatsmiddelen is bekostigd, het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig kan beïnvloeden, de begunstigde ervan een selectief voordeel verschaft en de mededinging vervalst of dreigt te vervalsen.

De Grote kamer van het Hof heeft de hogere voorziening van de Commissie afgewezen en daarbij zijn rechtspraak verduidelijkt over de toerekenbaarheid aan de staat van steunmaatregelen die zijn verleend door een privaatrechtelijke entiteit die noch een staatsorgaan noch een openbaar bedrijf is.

Beoordeling door het Hof

Het Hof brengt allereerst in herinnering dat voordelen slechts als „steunmaatregelen” in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU kunnen worden beschouwd indien zij direct of indirect met staatsmiddelen zijn bekostigd en **aan de staat kunnen worden toegerekend**.

Wat meer in het bijzonder de toerekenbaarheid van de interventie van het FITD ten bate van Tercas aan de Italiaanse autoriteiten betreft, stelt het Hof vervolgens vast dat **het Gerecht geen blijk heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting door te oordelen dat de aanwijzingen die de Commissie heeft aangevoerd om aan te tonen dat de Italiaanse overheid invloed had op het FITD, niet konden rechtvaardigen dat diens interventie ten bate van Tercas werd toegerekend aan de Italiaanse overheid**.

In dit verband overweegt het Hof dat het Gerecht de rechtspraak volgens welke de Commissie op basis van een geheel van aanwijzingen dient aan te tonen dat de betrokken maatregelen aan de staat kunnen worden toegerekend, correct heeft toegepast en de Commissie dus geen zwaardere bewijslast met betrekking tot de toerekenbaarheid van een voordeel aan de staat heeft opgelegd louter omdat het FITD een privaatrechtelijke entiteit is.

In dit verband benadrukt het Hof dat in een situatie waarin de steunverlenende entiteit een privaatrechtelijk karakter heeft, de aanwijzingen die kunnen aantonen dat de maatregel aan de staat kan worden toegerekend, verschillen van de aanwijzingen die worden vereist ingeval de entiteit die de steun heeft verleend een openbaar bedrijf is.

Aldus heeft het Gerecht geen verschillende bewijsstandaarden opgelegd, maar juist de vaste rechtspraak van het Hof toegepast volgens welke de aanwijzingen die de toerekenbaarheid van een steunmaatregel kunnen aantonen, noodzakelijkerwijs voortvloeien uit de omstandigheden van het geval en uit de context waarin die maatregel is genomen. **Het ontbreken van kapitaalbanden tussen het FITD en de staat is in dit verband zeker relevant.**

Voorts verduidelijkt het Hof dat zijn rechtspraak over het begrip „overheidsorgaan” (*émanation de l'État*), die justitiabelen in staat stelt zich op onvoorwaardelijke en voldoende nauwkeurige bepalingen van niet of niet correct omgezette richtlijnen te beroepen tegenover lichamen of entiteiten die onder gezag of toezicht van de staat staan, niet kan worden toegepast op de vraag of steunmaatregelen kunnen worden toegerekend aan de staat in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU.

Bovendien verwerpt het Hof het argument van de Commissie dat het gevaar bestaat dat de wetgeving inzake de bankenunie zal worden omzeild. De Commissie heeft in dit verband aangevoerd dat de weigering om een interventie van een instelling zoals het FITD ten bate van een bank met privékapitaal toe te rekenen aan de overheid, kan leiden tot omzeiling van artikel 32 van richtlijn 2014/59⁴, dat bepaalt dat wanneer een kredietinstelling buitengewone openbare financiële steun – die staatssteun vormt – nodig heeft, een afwikkelingsprocedure moet worden ingeleid. In dit verband merkt het Hof op dat het mogelijk blijft om een maatregel die in het kader van een depositogarantiestelsel wordt genomen aan te merken als staatssteun die tot inleiding van die afwikkelingsprocedure kan leiden, afhankelijk van de kenmerken van dat depositogarantiestelsel en van de betrokken maatregel.

⁴ Artikel 32, lid 4, onder d), van richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van richtlijn 82/891/EEG van de Raad en de richtlijnen 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EU, 2011/35/EU, 2012/30/EU en 2013/36/EU en de verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad (PB 2014, L 173, blz. 190).

Ten slotte **bevestigt het Hof dat het Gerecht wel degelijk op basis een analyse van alle door de Commissie gehanteerde aanwijzingen, in hun context beschouwd, heeft vastgesteld dat de Commissie blijkt heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting door zich op het standpunt te stellen dat de Italiaanse overheid wezenlijke controle heeft uitgeoefend over de vaststelling van de steun die het FITD aan Tercas heeft verleend.**

NOTA BENE: Bij het Hof van Justitie kan een tot rechtsvragen beperkte hogere voorziening worden ingesteld tegen een arrest of een beschikking van het Gerecht. In beginsel heeft de hogere voorziening geen opschortende werking. Indien de hogere voorziening ontvankelijk en gegrond is, vernietigt het Hof de beslissing van het Gerecht. Ingeval de zaak in staat van wijzen is, kan het Hof de zaak zelf afdoen. In het omgekeerde geval verwijst het de zaak naar het Gerecht, dat aan de door het Hof in het kader van de hogere voorziening gegeven beslissing is gebonden.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170